

پایه :	۶	موضوع :	فقه ۵
تاریخ :	۹۱/۰۶/۱۱	ساعت :	۸

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: شرح لمعه، از اول کتاب الطلاق تا اول کتاب الارث

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. کدام گزینه صحیح است؟ ا ۵۷۶/۵۷۴

ا. لو بیع مصبوغاً بقیمته مغصوباً بغير صیغ فلا شیء للغاصب ■

ب. لو غصب شاة فاطعمها المالك جاهلاً بكونها شاته لم یضمن الغاصب له □

ج. لو زادت قيمة المغصوب بفعل الغاصب فالزيادة له □

د. لو غصب ما ینقصه التفريق مثل الخفین فتلف احدهما قبل الرد ضمن قيمة التالف منفرداً □

۲. عدة زن حامله در وفات شوهر چقدر است؟ ج ۳۷۵

ا. وضع الحمل □ ب. اربعة أشهر و عشرأ □ ج. ابعد الاجلین ■ د. طهران □

۳. لو قال المقرُّ «لَهُ عَلَيَّ كَذَا دَرَهْمٍ» ... (نظر مصنف) د ۵۳۲

ا. بالرفع، فبطل اقراره و بالنصب و الجر فالاقرار صحيح □

ج. بالرفع و الجر و الوقف فيجب على المقر تفسير قوله □

ب. بالنصب، فاقراره باطل □

د. بالحركات الثلاث و الوقف فيجب على المقر درهم واحد ■

۴. لو شرب الحيوان المحلّل بولاً ... ب ۱۲۲

ا. لم يؤكل ما في جوفه □ ب. غسل ما في بطنه و أكل ■ ج. حرم لحمه □ د. كره أكل لحمه و حرم ما في جوفه □

سؤالات تشریحی:

* الطلاق السنّي بالمعنى الاعم ثلاثة اقسام: بائن و هو ستّة. ۳۵۹

۱. طلاق بائن به چه طلاقى گفته می‌شود؟ موارد آن را بنویسید.

طلاق بائن طلاقى است که لا يمكن للمطلق الرجوع فيه ابتداءً. ۱. طلاق غير مدخول بها ۲. طلاق يائسه ۳. طلاق صغيرة ۴. طلاق مختلعة ما لم ترجع في البذل ۵. طلاق المبارة ما لم ترجع في البذل ۶. طلاق المطلقة ثلاثة ثلاثة بعد رجعتين كل واحد عقيب طلقة.

۲. استثناء در هر یک از اقرارهای زیر، از قسم مقبول است یا مردود؟ نتیجه هر کدام از موارد زیر، اقرار به چه مقداری است؟ ۵۴۶/۵۴۱

ا. له على مائة آلا تسعين درهماً	ج. استثناء مقبول: اقرار به ده درهم
ب. له على مائة آلا مائة	ج. استثناء مردود: اقرار به صد درهم
ج. له على مائة بل تسعون	ج. استثناء مردود: اقرار به صد درهم
د. له على عشرة آلا أربعة و آلا ثلاثة	ج. استثناء مقبول: اقرار به سه درهم

* و الأیدی المتعاقبة على المغصوب أیدی ضمان، سواء علموا جميعاً بالغصب أم جهلوا أم بالتفريق، فيتخير المالك في تضمين من شاء منهم. ۵۶۶

۳. ا. در فرع مذکور فرق جاهل و عالم در چه حکمی است؟ ب. استقرار ضمان بر چه کسی است؟

ا. فرقیان در حکم تکلیفی (حرمت و معصیت است که جاهل معصیت نکرده است) ب. غاصب عالم، مگر این که در ید جاهل تلف شده و ید او هم ید ضمان باشد مثل عاریة مضمونه.

* و لو اختلف الملتقط و اللقيط بعد البلوغ في الإنفاق فادعاه الملتقط و انكره اللقيط أو اتفقا على أصله و اختلفا في قدره حلف الملتقط في قدر المعروف؛ لدلالة الظاهر عليه و إن عارضه الأصل.

۱۷

۴. أ. متن را توضیح دهید. ب. مراد از «الظاهر» و «الأصل» چیست؟

أ. بعد از آن که لقیط بالغ شد اگر در اصل انفاق یا مقدار آنچه انفاق شده بین او و ملتقط اختلاف بیفتد قول ملتقط نسبت به مقداری که به اندازه متعارف است قبول می شود همراه قسم، زیرا هر چند اصل عدم انفاق آن مقدار است لکن ظاهر آن است که آن مقدار انفاق شده است.
ب. مراد از اصل اصالة عدم الانفاق (استصحاب) است.

* (في لقطة المال): و في الضمان لو تصدق به بعد التعريف و ظهر المالك فلم يرض بالصدقة خلاف: منشؤه عموم قوله (من ابرئ ذمته)، «على اليد ما أخذت حتى تؤدى»، و من أصالة البرائة. و القول بضمان ما يجب تعريفه أقوى.

۲۶

۵. وجه دلالت دو دلیل مذکور در عبارت را توضیح دهید. ب. مقصود از «ما يجب تعريفه» چیست؟

أ. حدیث ید: دلیل بر ضمان است به این بیان که تصرف و تسلط بر مال دیگران موجب ضمانت است مگر در مواردی که به واسطه دلیل خارج شده باشند و این مورد از موارد استثنا شده نیست پس ضمان ثابت است ۲. اصالة البرائة: دلیل بر عدم ضمان است یعنی شک می کنیم ذمه مصدق، مشغول به ضمان شده یا نه؟ اصل براءت ذمه از ضمان را جاری می کنیم ب. ما يجب تعريفه: ما زاد عن درهم.

۴۹

۶. شرایط احیایی که موجب مالکیت می شود را نوشته و فرق بین تحجیر و احیاء را توضیح دهید.

احیایی که موجب مالکیت می شود شش شرط دارد: ۱. زمین مواتی را که می خواهد احیا کند تحت ید و اختیار کسی نباشد ۲. قبلاً ملک کسی نبوده نه ملک مسلمان و نه ملک کافر مسالم و در حال صلح ۳. حریم زمین آبادی نباشد ۴. از امکنه ای که مخصوص عبادتند مثل عرفات و مشعر و ... نباشد ۵. از جانب پیامبر (ص) یا امام (ع) به کسی اعطا نشده باشد ۶. به وسیله کسی تحجیر نشده باشد
تحجیر شروع در احیاء است و فقط اولویت می آورد نه ملکیت ولی احیا انجام چیزی است که عرف آن را احیای موات می دانند و موجب ملکیت می شود.

* و يجب عليه غسل موضع العضة من الكلب؛ جمعاً بين نجاسة الكلب و إطلاق الأمر بالأكل. و قال الشيخ (رحمه الله): لا يجب؛ لإطلاق الأمر بالأكل منه من غير أمر بالغسل.

۷۵

۷. أ. مراد از «إطلاق الأمر بالأكل» بیان کنید. ب. نظر و دلیل مرحوم شهید را بیان کنید.

أ. یعنی آیه شریفه «فكلوا مما أمسكن عليكم» به طور مطلق امر به اكل کرده و آن را مشروط به پس از غسل نکرده است.
ب. نظر مصنف این است که موضع دهان سگ را باید با آن تطهیر کرد و بعد از آن گوشت صید شده استفاده کرد زیرا از یک طرف می دانیم که سگ نجس است و از طرف دیگر امر به اكل شده ایم بنحو مطلق.

* الرابع: اختصاص الإبل بالنحر و ما عداها بالذبح، فلو عكس فذبح الإبل أو جمع بين الأمرين أو نحر ما عداها مختاراً حرم. و مع الضرورة كالمستعصى يحلّ كما يحلّ طعنه كيف اتفق. و لو استدرک الذبح بعد النحر أو بالعكس احتمال التحريم.

۸۳

۸. أ. عبارت را توضیح داده، مراد از «كيف اتفق» را بیان کنید. ب. وجه احتمال تحريم را بنویسید.

أ. ابل را فقط باید نحر کرد و غیر آن را (گاو و گوسفند) ذبح، که اگر عکس انجام دهد یا هر دو کار را با یک حیوان انجام دهد در حال اختیار حرام می شود و در صورت ضرورت مثل حیوان سرکش که اجازه نحر یا ذبح نمی دهد عکس هم جایز است همان گونه که نیزه به هر کجایش فرو رود کافی است. (كيف اتفق: حتی اگر نیزه به شکمش رود نه به محل نحر آن) و اگر شتر را مثلاً اول ذبح کند بعد فوراً نحر را تدارک کند یا عکس این کار را در گاو و گوسفند انجام دهد احتمال دارد حرام شود ب. وجه احتمال تحريم: چون در این صورت موتش به تذکيه شرعيه مستند نیست بلکه به هر دو (ذبح و نحر) مستند است.

※ الظاهر أن المایعات النجسة غیر الماء کالدبس لا تطهر ما دامت کذلک ... ۱۳۴

۹. أ. منظور از «ما دامت کذلک» چیست؟ ب. علت عدم تطهیر را در مسأله فوق بیان کنید.

أ. ای ما دامت باقیة علی حقیقتها بحيث لا تصیر باختلاطها بالماء الكثير ماءً مطلقاً ب. زیرا شرط طهارت نفوذ آب است در تمام اجزاء آنها که در این صورت از آن حقیقت قبلی خود خارج شده و تبدیل به آب مطلق می‌شوند دیگر باقی نمی‌مانند تا فرض شود پاک شده‌اند و تا باقی هستند معلوم می‌شود آب در همه اجزائشان نفوذ نکرده تا پاک شوند.